

Forskningspolitiskt nyhetsbrev från Nationella sekretariatet för genusforskning
med perspektiv på genus och forskningspolitik

Genusperspektivet saknas i forskning om framtiden

I framtidsforskares studier lyser genusperspektivet i det närmaste helt med sin frånvaro. Det visar en rapport från Institutet för framtidsstudier.

Framtidsforskning är ett tvärveten-

skapligt ämne som på vetenskaplig grund analyserar hur framtiden kan komma utvecklas.

– Mycket av framtidsstudierna undersöker tröga institutioner och

strukturer som förändras långsamt. Här borde genus ha en given plats, säger Livia Johannesson, som skrivit rapporten.

SIDAN 3

Foto: Robert Ekegren/Sanpix

Kunskap om genus är viktigt för att förbättra både brottsbekämpningen och polisens egen organisation, säger företrädare för nystartade Centrum för polisforskning vid Uppsala universitet.

Centrum för polisforskning startas vid Uppsala universitet

Genusforskning är ett av de ämnen som finns med vid nystartade Centrum för polisforskning vid Uppsala universitet. Genom att samordna den polisforskning som redan finns vid universitetet hoppas man på sikt kunna uppnå en internationellt ledande position.

SIDAN 2

Framtiden oviss för Finlands genusforskning

Stärkt spetsforskning och ökad ekonomisk autonomi för universiteten är två av målen för Finlands nya universitetslag. Bland landets genusforskare ser man på framtiden med både oro och tillförsikt.

SIDAN 4

”Genusvetarna” blir tillhygg i debatten

”Genusvetarna” används som slagträn i den jämställdhetspolitiska debatten. Det skriver Malin Rönnblom, Sveriges genusforskarförbund i en kommentar till ett utspel från Kristdemokratiska ungdomsförbundet.

SIDAN 7

Inspiration i vardagen

För ett par veckor ordande sekretariatet en träff mellan en grupp genusperspektiverade lärare och några genusperspektiverade forskare i pedagogik. Det blev ett spännande och inspirerande möte. Lärarnas projekt mötte forskarnas reflektion i ett samtal där erfarenheter utbyttes och nya infallsvinklar föddes. I sig ett gott exempel på hur bra det kan bli när forskare och praktiker får tillfälle att diskutera.

Minnets av mötet dök upp när jag för en tid sedan läste den kritik av svensk genusperspektiv forskning i allmänhet och sekretariatet i synnerhet som KDU:s ordförande Charlie Weimers framförde på Svenska Dagbladets debattsida på nätet. Tänk om han hade kunnat vara med i det samtal som utspann sig!

Inte minst tror jag att han skulle ha förvånats över lärarnas och forskarnas gemensamma intresse av att undvika återkommande vanföreställningar som att genusperspektiv pedagogik handlar om att hindra barn från att leka med vissa leksaker. De som deltog på denna träff var rörande överens om att målet var att hitta metoder och pedagogiska verktyg som gör att varje barn får en större livsvärld och därmed möjligheter att utveckla hela sin förmåga.

Sekretariatet bedriver ingen egen forskning utan har som uppdrag att sprida genusperspektiv forskningens resultat. Att det finns en stor efterfrågan inom många yrkesgrupper är uppenbart och sekretariatet ser det som en viktig uppgift att på olika sätt möta dessa behov.

Kerstin Alnebratt
Föreståndare för Nationella sekretariatet för genusperspektiv forskning

Uppsala universitet vill ta tätposition inom polisforskning

Kunskap är en nyckelfråga för brottsbekämpningen i dagens samhälle, och i det sammanhanget har genusperspektivforskningen en viktig roll. Det säger professor Bo Wennerström, som lett arbetet med det nystartade Centrum för polisforskning, som sedan årsskiftet finns vid Uppsala universitet.

Forskning med koppling till polisens verksamhet har sedan länge bedrivits på flera institutioner vid Uppsala universitet. Förutom genusperspektivforskning kommer den nya centrumbildningen även att rymma forskning inom bland annat straff- och processrätt, sociologi, rättsmedicin, kemi och IT.

Syftet med centret är att samordna universitetets befintliga polisforskning, för att därigenom utveckla nya frågor och synsätt och på sikt uppnå en internationell ledande position. Forskningen kommer att vara externt finansierad och under våren väntar bland annat arbete med projektansökningar till EU. Planer på att anordna en större internationell konferens under de närmaste åren finns också.

Samarbete med genusperspektivforskare

Centrum för polisforskning kommer att samarbeta både med Nationellt centrum för kvinnofrid och med Centrum för genusperspektivforskning vid Uppsala universitet. Bo Wennerström beskriver genusperspektivforskningens relevans inom polisforskningen som ett sätt att förbättra dels polisens organisation, dels verksamheten gentemot samhället och medborgarna.

– Kunskap om exempelvis relationen mellan brottslighet och hur manlighet konstrueras påverkar i sin tur hur man ser på brottsbekämpning, säger han.

Genusperspektivforskaren Anneli Häyrén Weinestål, som har studerat maskulinitet och risktagande bland brandmän och kommer att delta i centrets verksamhet, ser polisens förhållningssätt i

situationer där det förekommer våld som ett exempel.

– Att det inom polisen finns kunskap om maskulinitetskonstruktion och vad den gör med människor är viktigt vid fenomen som exempelvis fotbollsvåld eller vissa former av ungdomsvåld, där konstruktionen av kön kan hänga ihop med hur man ”förtjänar” sin plats i gänget genom att ge sig på polisen.

Maskulin organisation

Också när det gäller polisens organisation kan genusperspektivforskning som en del av polisforskningen ge kunskap och förutsättningar att förbättra verksamheten. Även om det idag är vanligare med kvinnliga poliser så är organisationen fortfarande utpräglat maskulin, menar Häyrén Weinestål.

– Det handlar om hur arbetsmiljön ser ut, vilka karriärmöjligheter som finns och hur det är okej att vara som polis, säger hon.

Bo Wennerström pekar också på den utsatthet som polisycket innebär och hur det kan skapa genusperspektivrelaterade frågor och problem.

– När poliser hamnar i situationer där de utsätts för hårt tryck eller våld, till exempel under en insats, är det nödvändigt att hitta strategier som minimerar riskerna. Om de strategier som känns trygga har sin grund i manligt grupptänkande kan detta i sig skapa problem. Då är det en utmaning för polisforskningen att hitta andra strategier, säger han.

Text: Frida Lundberg

Framtidsforskare utelämnar genus i analyserna

Genusperspektivet saknas nästan helt inom framtidsforskningen. Det visar en kartläggning av den största internationella tidskriften inom framtidsstudier.

– Om vi inte pratar om genus så finns det inte heller någon förändringspotential, säger Livia Johannesson, som genomfört studien på Institutet för framtidsstudier.

I rapporten *Könsperspektiv inom framtidsstudier* granskas samtliga artiklar som har publicerats i tidskriften *Futures: the journal of policy, planning and futures studies* sedan den började ges ut för 40 år sedan. Bara 2,5 procent av de totalt 1675 artiklarna tar in biologisk könstillhörighet eller genus som studieobjekt eller analysdimension.

– I tidskriftens syftesformulering står att man ska ha pluralistiska perspektiv på framtiden, vilket borde öppna upp för att ha med genusperspektiv, säger Livia Johannesson.

Hon konstaterar också att de artiklar som tar upp genus ofta har en essentialistisk utgångspunkt. Man utgår från att kvinnor besitter vissa värden som bör uppvärderas för att nå ett samhälle som är mindre hierarkiskt och präglas av fred, vänlighet och bättre miljö.

– Det finns inte tillräcklig koppling till genusperspektivforskningen, som ju under hela tredje vågens feminism har kritiserat just det perspektivet. Det tycks ha passerat obemärkt förbi.

Jämförbart med Sverige

Livia Johannesson menar att bilden av den internationella framtidsforskningen som ges i studien till stor del är jämförbart med forskningsfältet i Sverige. Hon är förvånad över att man så ofta har ignorerat genusperspektivet.

– Mycket av framtidsstudierna undersöker just tröga institutioner och strukturer som förändras långsamt. Här borde genus ha en given plats, säger hon.

– Antingen ser man det som att det inte finns några problem utan tycker att

Livia Johannesson

Joakim Palme

det gärna får se likadant ut i framtiden. Eller ser man utvecklingen mot ökad jämställdhet som en slags naturkraft som går av sig själv.

Tidigare forskning om teknik

Joakim Palme, VD för Institutet för framtidsstudier, tror att orsaken till att genusperspektivet har varit så perifert i tidskriften är att tidigare forskning inom fältet främst har kretsat kring teknik.

– Ändå är det förvånande att det var så lite. Det visar på att det finns en lucka att fylla. Vi bör fortsätta att analysera de mönster som syns i rapporten och göra fördjupade studier med genusperspektiv.

Han ser flera framtidsämnen där genusperspektivet spelar en central roll och nämner som exempel det åldrande samhället.

– Det primära omsorgsansvaret faller på kvinnor och i framtiden kommer det att behövas fler som jobbar med omsorg. Vi ser också att kvinnor utbildar sig i allt högre utsträckning samtidigt som det fortfarande finns bromsklossar i arbetslivet, det är en annan angelägen fråga att ägna sig åt.

Mer genus sedan 90-talet

Studien visar att den teoretiska anknytningen har blivit bättre med tiden och under 90- och 2000-talet vägs genus in i analyserna i större utsträckning än tidigare, men Livia Johannesson konstaterar att det på Institutet för framtidsstudier fortfarande är få som har kompetensen.

– Man ser inte genus som någonting som går att integrera i vilken forskning som helst utan det centreras till ämnen som kan kopplas till kvinnor,

barn och reproduktion, säger hon.

Ingrid Söderlind forskar på institutet inom området familjeliv och barn och är involverad i projektet ”genus, omsorg och livscykel”.

Både hon och Livia Johannesson poängterar att likaväl som genusperspektivet behövs inom framtidsforskningen så behövs framtidsperspektivet inom genusperspektivforskningen.

– Det finns mycket framtidstänk inom genusperspektivforskningen, men det finns sällan ett uttalat framtidsperspektiv. Det är viktigt att man vågar tänka framåt och reflektera kring den framtida utvecklingen, säger Ingrid Söderlind.

Text: Charlie Olofsson

LÄS MER. Rapporten ”Könsperspektiv inom framtidsstudier” kan laddas ner från www.framtidsstuder.se.

FAKTA // FRAMTIDSFORSKNING

Framtidsforskning är ett tvärvetenskapligt ämne som vill fånga upp hur mönster och trender i samtiden kan väntas påverka framtiden.

Institutet för Framtidsstudier är en statlig forskningsstiftelse under utbildningsdepartementet. På institutet arbetar ett 50-tal forskare med olika disciplintillhörighet. I uppdraget ingår att främja framtidsperspektiv i svensk forskning och att förvalta och utveckla teori och metod inom framtidsstudierens område.

Finsk genusforskning på andra villkor

Indragna professurer och en ny universitetslag med fokus på profilering och ökad autonomi för lärosätena ställer den finska genusforskningen inför nya villkor.

– Det är ett slags excellensideologi från den privata sektorn som innebär att profilering blir A och O för att klara sig. Framtiden är oviss för finsk genusforskning, säger Marianne Liljeström, professor vid Åbo universitet.

”Tillsättningen av professorstjänsten i Kvinnovetenskap vid Jyväskylä universitet har avbrutits. Det är inte beslutat när och hur tillsättningsprocessen kommer att återupptas.” Så inleds ett upprop som förra året gick ut från en studentgrupp vid Jyväskylä universitet. Uppropet gällde att ytterligare en av de genusprofessurer som inrättades av finska staten under mitten av 1990-talet för att stärka genusämnet på universitetet, var i riskzonen. Tanken var att lärosätena efterhand skulle ta över det ekonomiska ansvaret för tjänsterna, men av de ursprungligen åtta professurerna återstår idag bara fyra: två är avskaffade, två lagda på is.

Att genusvetenskapen på ett lärosäte blir utan professor kan försätta ämnet och forskningen i en mycket svår situation, menar Harriet Silius, professor i genusvetenskap vid Åbo akademi.

– Det finns ingen som kan ansvara för doktorandutbildningen, hålla i stora forskningsprojekt eller föra ämnets talan i formella eller informella sammanhang när man kommer överens om hur resurserna ska fördelas. Dessutom försvinner också möjligheten att avancera till en högre tjänst.

Harriet Silius ser situationen för pro-

fessurerna som en följd av att utvecklingen under det senaste decenniet präglats av ett successivt växande avstånd mellan den finska staten och landets universitet.

– Universiteten har blivit mycket mer självständiga sedan mitten av 90-talet. Då tog till exempel regeringen initiativ till att inrätta tjänster, men sedan dess har något sådant inte skett, säger hon.

Stärkt autonomi

Autonomin för de finska universiteten stärktes nyligen ytterligare genom den universitetslag som trädde i kraft vid årsskiftet. Lagen, som bland annat innebär att universiteten tar över rollen som arbetsgivare och får ett ökat ekonomiskt ansvar än tidigare, har föregåtts av såväl studentdemonstrationer som stark kritik från finska Forskarförbundet, som uttryckt oro för hur ett ökat beroende av externa finansierare påverkar förutsättningarna för forskning, grundforskning i synnerhet.

Den nya lagen har, förutom större autonomi, också som mål att stärka spetsforskningen och skapa tydligare profilering bland landets universitet. För genusvetenskapens del innebär förändringen att konkurrensen om resurser hårdnar avsevärt, förutspår professor Marianne Liljeström.

– I kampen om pengar och plats är genusvetenskapen ett svagt ämne i det stora hela. Särskilt som vi finns inom humaniora och samhällsvetenskap, som i prioriteringsordningen kommer långt efter teknologi och naturvetenskaper.

Även Salla Peltonen, doktorand i genusvetenskap vid Åbo akademi, känner oro för genusvetenskapens framtida förutsättningar. Liksom både Silius och

Liljeström beskriver hon en utveckling mot färre, större enheter och ökat fokus på excellens som två dominerande trenderna i det finska forskarsamhället. Hon riktar också stark kritik mot det växande kravet på lönsamhet.

– Situationen präglas av en nyliberal företagskultur som hotar i princip all kritisk forskning. Genusvetenskapen är dubbelt utsatt, dels genom att det är ett så litet ämne, dels genom att forskningen sällan anses ha en självklar ekonomisk nyttoaspekt. Som doktorand upplever jag att min forskning bedöms efter kvantitativa mått, inte efter dess innehåll, säger Peltonen.

Sverige mer mottagligt

Harriet Silius delar synen på det ökade resultatansvaret som ett möjligt hot mot forskningens kvalitet, men det finns också en annan sida av myntet, menar hon.

– Det kan medföra att den tid som krävs för kritiskt tänkande blir för knapp, men samtidigt finns det fördelar med att se till att studenter och doktorander blir klara på rimlig tid, bland annat att man får ut fler genusvetare i samhället.

Och det kan behövas, menar Silius, för jämfört med i Sverige, så finns det i det finska samhället en betydligt mer utbredd skepsis mot genusämnet och dess utövare.

– Både den svenska forskarvärlden och samhället i övrigt har varit mer mottagligt för genusrelaterade frågor. Det ser man inte minst om man följer den allmänna debatten i de båda länderna, som avspeglar stora kunskapsskillnader, säger hon.

Genusforskningen på frammarsch

Men parallellt med de orosmoln som präglar situationen för genusforskningen i Finland så ger samtliga forskare som *Genusperspektiv* talat med

Jämfört med i Sverige har genusforskningen i Finland mött ett större motstånd, både inom forskarvärlden och i samhället i övrigt. Idag växer intresset på såväl grund- som forskarnivå, men den nya lagen kan betyda tuffare förutsättningar för ämnet, förutspår flera finska genusforskare.

också en tydlig motbild. De beskriver ett forskningsämne i stadig tillväxt, med växande legitimitet och som hävdar sig väl i konkurrensen om forskningsmedlen.

Inte minst har genusforskningen under det senaste decenniet vunnit mark som integrerat perspektiv i andra discipliner, något som enligt Marianne Liljeström kan bli avgörande inför framtiden.

– Jag har hela tiden arbetat för att sprida genusvetenskapen på bredden, utanför ämnets egna gränser. Jag tror att det är viktigt för ämnets chanser att överleva, säger Liljeström.

Av samma skäl menar hon att sammanförandet av olika ämnen i större enheter också kan komma genusforskningen till godo.

– Nu är det slut med att små ämnen sitter och pysslar för sig själva. Och för oss genusforskare som delvis får vår kraft genom feministisk vetenskapskritik av den konventionella forskningen innebär större enheter också ett större publikum och större möjligheter att nå ut, säger hon.

Enligt Harriet Silius består det finska genusfältets kanske starkaste kort i dess välutvecklade nätverk, både inom landet och internationellt. Samarbetet mellan

samtliga enheter som bedriver genusforskning eller undervisning på grund eller doktorandnivå i Finland har pågått sedan många år och är en viktig förklaring till ämnets framgångar, menar hon.

Salla Peltonen nämner uppkomsten av flera magisterprogram i genusvetenskap som betydelsefullt för fältets utveckling. När hon själv läste sin

Salla Peltonen

magister valde hon att förlägga delar av studierna utomlands.

– Att jag överhuvudtaget har haft möjlighet att bli magister i kvinnovetenskap och kan doktorera i ämnet är följden av tidigare generationers hårda arbete. Jag insåg under mitt internationella utbyte att nivån på den finska genusforskningen är väldigt hög, och det vore synd om ett så dynamiskt och innovativt fält som finsk genusforskning är idag skulle hämmas av en nykonservativ ideologi.

Text: Frida Lundberg

FAKTA // GENUSFORSKNING I FINLAND

Kvinnoforskningen (det är den term som fortfarande används av flertalet finska forskare inom fältet) i Finland kom igång något senare än i övriga nordiska länder, men under första hälften av 1980-talet tog utvecklingen fart. Fältet expanderade snabbt med stöd från bland andra Finlands Akademi (motsvarar svenska Vetenskapsrådet) och 1986 grundades ett institut för kvinnoforskning vid Åbo akademi. Detta följdes av ett flertal liknande enheter vid andra lärosäten.

Landets första professor i kvinnoforskning var historikern Päivi Setälä och idag finns sex aktiva professurer i kvinnovetenskap i Finland. Därtill kommer en så kallad akademiprofessur som inrättades av Finlands akademi 1998, som nytillets vart femte år.

Flertalet enheter som bedriver utbildning och forskning i kvinnovetenskap i Finland samverkar genom nätverket Hilma. Sedan 1995 finns också en nationell forskarskola.

Genusvetenskapen i Umeå får forskarutbildning

Umeå centrum för genusstudier, UCGS, vid Umeå universitet har fått grönt ljus för att bedriva forskarutbildning i genusvetenskap. Arbetet med hur utbildningen kommer att se ut är ännu i sin linda, kurs- och studieplan ska tas fram under våren och de första doktoranderna kommer enligt planerna att börja vårterminen 2011. Verksamheten finansieras av UCGS och kommer delvis att samordnas med den befintliga tvärvetenskapliga Genusforskarutbildningen.

Även om den nya forskarutbildningen inte kommer att rymma några stora doktorandgrupper så har den stor betydelse för att UCGS framtida utveckling, säger Ann Öhman, föreståndare för UCGS.

– Vi är jätteglada för detta! Det innebär ökade möjligheter att profilera oss och att rekryteringsbasen för forskningen på UCGS förstärks.

I nuläget finns inga planer på att ha någon särskild inriktning för den kommande forskarutbildningen.

– Förmodligen kommer vi att vilja hålla oss så breda som möjligt även i fortsättningen, säger Ann Öhman.

Anna Wahl ny ordförande för Expertgrupp för genus

Genusforskaren Anna Wahl från Kungliga tekniska högskolan är ny ordförande för Expertgrupp för genus vid Vetenskapsrådet. Gruppen arbetar som ett rådgivande organ under styrelsen och ska bidra med kompetens från genusforskningsområdet i Vetenskapsrådets arbete. Nya som ledamöter är Pirjo Elovaara, Blekinge tekniska högskola, Håkan Larsson, Stockholms universitet och Svante Norrhem, Umeå universitet.

Anna Wahl

NYTT PÅ NÄTET 1:

Tvärvetenskaplig bokserie för inspiration i klassrummen

Nu är sista boken i serien *Teaching with gender* färdig. De åtta böckerna lyfter fram hur genus kan användas i utbildningar inom flera olika ämnesområden.

Serien ska kunna fungera som en kunskapsbank och inspirationskälla i klassrummet, framför allt för lärare, men också för studenter, säger genusforskaren Annika Olsson som varit en av seriens redaktörer.

Böckerna har getts ut i ett samarbete mellan Centrum för genusstudier vid Stockholm universitet, det europeiska genusvetenskapliga nätverket Athena och genusprogrammet vid universitetet i Utrecht.

– Böckerna har involverat forskare från hela Europa, vilket skiljer dem från andra böcker inom ämnet, som oftast är nationella, säger Annika Olsson.

Titlarna som ingår i serien är: *Teaching Gender, Diversity and Urban Space*; *Teaching Gender in Social Work*; *Teaching Subjectivity*; *Teaching with the*

Third Wave; Teaching Visual Culture in an Interdisciplinary Classroom; Teaching Empires; Teaching Intersectionality och *Teaching with Memories*.

Samtliga böcker kan läsas gratis på Stockholms universitets webbplats, www.su.se.

Text: Josefine Alvinger

NYTT PÅ NÄTET 2:

Finsk portal samlar jämställdhetsforskning

Nyligen lanserade nystartade Minna – Centret för jämställdhetsinformation i Finland sin webbplats. Portalen innehåller bland annat information om jämställdhetsforskning, en databas över finländska forskningspublikationer och en expertdatabas. Webbplatsen finns på finska, svenska och engelska.

Centret för jämställdhetsinformation inrättades hösten 2009 och har till uppgift att samla information om jämställdhetsforskning och -statistik, samt att samarbeta med forskare, organisationer och myndigheter i Finland och internationellt.

Läs mer på www.minna.fi.

NYTT PÅ NÄTET 3:

Kärlek, makt och systerskap i ny version

Portalen "Kärlek, makt och systerskap" om andra vågens kvinnorörelse, baserad på utställningen med samma namn lanserades av Kvinnsam vid Göteborgs universitetsbibliotek år 2002. Den har nu omarbetats och utvidgats med bland annat en ny historik av sociologen Eva Schmitz. Nätutställningen har också utökats med inskannat källmaterial, som exempelvis protokoll från Grupp 8-möten.

Läs mer på www.ub.gu.se/kvinn/portaler/systerskap.

"Genusvetarna" blir slagträn i debatten

Det börjar märkas att det är valår, inte minst när det gäller allianspartiernas ambitioner att profilera sig. För inte så länge sedan gjorde Moderaternas partisekreterare Per Schlingmann ett jämställdhetspolitiskt utspel på DN debatt där han bland annat lyfte behovet av kvotering som ett sätt att komma tillrätta med ojämlikheterna mellan män och kvinnor.

Någon vecka senare kom ett svar från KDU:s ordförande Charlie Weimers där han på Svenska Dagbladets webbplats beskrev en helt annan utgångspunkt för en borgerlig jämställdhetspolitik, med valfrihet och inte kvotering som ledstjärna. I ett relativt motstridigt resonemang där kvotering och radikalfeminism görs till samma

"Feministiska forskare görs personligen ansvariga för all forskning som produceras inom vårt idag mycket disparata forskningsfält."

sak och sedan pekas ut som hämmande för unga kvinnors och mäns livsval, görs också "genusvetare" till "poliser" som just hindrar människors fria val. KD:s partiordförande Göran Hägglund följde senare samma linje då han på DN debatt hävdade att politiken inte ska lägga sig i det som "vanliga människor" vet bäst.

Jämställdhet som valfråga

Som statsvetare är det intressant att notera att jämställdhet verkar komma på agendan i årets valrörelse och att det framför allt är det borgerliga blocket som diskuterar frågan. Intressant är också att begreppet radikalfeminism har kommit att beteckna allt som anses "för extremt" när det gäller frågor kopplade till genus.

Som genusforskare kan jag dock inte låta bli att slås av hur "genusvetare" allt som oftast dyker upp som slagträn i den jämställdhetspolitiska debatten. Sammanblandningen mellan forskning

och politik är ständigt återkommande. Inte minst är föreställningen om att det skulle finnas en enhetlig grupp genusvetare som alla företrädare samma åsikter och som forskar om samma frågor problematisk. I boken *Motstånd och fantasi. Historien om F* skriver vi om hur feministiska forskare görs personligen ansvariga för all forskning som produceras inom vårt idag mycket disparata forskningsfält. Tänk om samma sak skulle hända med sociologer, ekonomer eller biologer?

Osynliga inom forskningspolitiken

Dessutom verkar det som om "genusvetarnas" synlighet i den jämställdhetspolitiska debatten tyvärr saknar motsvarighet inom forskningspolitiken. Exempelvis nämns överhuvudtaget inte det genusvetenskapliga

forskningsfältet i den rapport som publicerades som ett resultat av den konferens om forskning och innovation i Europa som hölls i Lund

förra året i samband med Sveriges ordförandeskap i EU: *New Worlds – New Solutions – Research and Innovation as a Basis for Developing Europe in a Global Context*. Som jag ser det har denna typ av övergripande diskussioner om framtida forskning och forskningsfrågor allt att vinna på att uppmärksamma det som görs – och kan göras – inom genusforskningen.

Sveriges genusforskarförbund arbetar för att belysa och debattera vårt fält i forskningspolitiska sammanhang. Inte minst är det viktigt att framhålla att fältet idag inbegriper en mängd olika forskningsinriktningar och teoretiska ingångar och att det också präglas av en livvaktig och konstruktiv intern kritik. Vi kommer därför att bjuda in till en forskningspolitisk hearing i Stockholm i slutet av våren – varmt välkomna dit!

Malin Rönnblom
ordförande Sveriges genusforskarförbund

Kvinnohistoriska samlingarna byter namn till Kvinnsam

Kvinnohistoriska samlingarna vid Göteborgs universitetsbibliotek har bytt namn till Kvinnsam – Nationellt bibliotek för genusforskning.

– Vi har länge diskuterat ett namnbyte, eftersom vi vill betona att vår verksamhet består av mycket mer än bara det historiska materialet, berättar Marju Remes Castell, föreståndare för Kvinnsam.

Kvinnsam har mycket på gång under år 2010. Bland annat arbetar man i samarbete med danska Kvinno med att bygga upp en webbportal av verket *Nordisk kvinnolitteraturhistoria*. Portalen kommer innehålla de danska och svenska versionerna, tillsammans med en ny engelsk översättning.

Brittisk genusforskare på Kerstin Hesselgrenprofessuren

Christine Sylvester professor i genusvetenskap och internationella relationer vid Lancaster University, Storbritannien blir 2010 års innehavare av Kerstin Hesselgrenprofessuren. Sylvester har bland annat forskat om genus i relation till krig och konflikter och kommer vara stationerad vid Institutionen för globala studier vid Göteborgs universitet.

– Christine Sylvesters arbete har varit banbrytande inom ett flertal olika områden. Hon tillhör de främsta forskarna inom området feministiska internationella relationer och hennes arbete har varit avgörande för att fältet numera är ett växande och teoretiskt dynamiskt inslag i forskning om global politik. Vi är mycket glada över att kunna ta emot henne här, säger docent Maria Stern, freds- och utvecklingsforskare vid Göteborgs universitet.

Hallå där ...

SUSANNA HEDENBORG, genus- och idrottsforskare vid Malmö högsskola, som nyligen blev första kvinna att bli professor i idrottsvetenskap i Sverige.

Hur känns det att vara först?

Det är väldigt dubbelt. Det är jättekul att bli professor, men hemskt att man fortfarande kan vara först med någonting som kvinna i Sverige. Det säger naturligtvis någonting både om akademien och om idrotten. Idrottsämnet har ju varit uppdelat på andra institutioner och inom pedagogiken har det funnits visst utrymme för kvinnor, men inom idrottshistoria och idrottsociologi har det varit väldigt mycket män. Samtidigt har kvinnor inte kommit in på topp-

nivåerna inom de flesta idrotter förrän under de senaste 30 åren.

Vad betyder det för idrottsforskningen att det finns en kvinnlig professor?

Jag tror att det är viktigt med förebilder. Det är helt klart en snedfördelning där de flesta idrottsvetenskapliga forskare som disputerat har varit män. Det kan ha betydelse för kvinnor som går på våra program att se att det går att fortsätta efter sin fil kand. Samtidigt finns ett stort intresse för genus på institutionen så jag tror inte att jag behövs för det.

Vad forskar du om nu?

Just nu håller jag på med projektet "Folkhemshästen – från arbetskamrat till fritidsnöje". Jag undersöker feminiseringen av ridsporten, men också hur sporten har gått från att utövas

av en extrem överklass till att finnas tillgänglig för många fler. Det är fortfarande en av dyraste sporterna, men det är också den näst populäraste sporten, efter fotboll.

Vilka är de viktigaste frågorna inom genus- och idrottsforskning just nu?

I skolan berör idrotten alla barn och ungdomar. Idrott och hälsa är det enda ämnet där pojkar har högre betyg än flickor och det är också pojkarna som i stor utsträckning bestämmer innehållet på lektionerna. Där har vi också frågan om huruvida samundervisning eller särundervisning är att föredra. Det finns fortfarande inte så mycket forskning kring vilket som fungerar bäst och för vem. Med en idrottsforskning med intresse för genus kan vi kanske få svar på det.

Text: Charlie Olofsson

Sekretariatets uppgifter

Nationella sekretariatet för genusforskning har till uppgift att främja svensk genusforskning i vid bemärkelse och verka för att betydelsen av genusperspektiv uppmärksammas i all forskning. Detta sker bland annat genom utredningsarbete, informationsspridning, konferenser och seminarier.

I Nationella sekretariatet för genusforskningens uppgifter ingår bland annat att:

- Förbättra villkoren för genusforskning av hög internationell klass
- Synliggöra svensk genusforskning och bidra till samverkan med omvärlden

- Underlätta svensk genusforskningens internationalisering

Prenumerera!

Nyhetsbrevet Genusperspektiv kommer ut med sex nummer per år kan läsas som papperspublikation eller som pdf på webben. Teckna en gratis prenumeration på www.genus.se.

Genusperspektiv utges av Nationella sekretariatet för genusforskning, Göteborgs universitet, Box 200, 405 30 Göteborg. Tel 031-786 56 00. E-post sekretariat@genus.se. Webbplats www.genus.se. Genusperspektiv är gratis och kommer ut cirka sex gånger om året. Ansvarig utgivare: Kerstin Alnebratt, föreståndare för sekretariatet, tel 031-786 56 03, e-post kertin.alnebratt@genus.se. Referensgrupp: Kenneth Abrahamson, FAS, Tina Acketoft, riksdagsledamot, Anne Hammarström, professor i folkhälsovetenskaplig genusforskning, Lisbeth Larsson, professor i litteraturvetenskap, Anna Lundh, Högskoleverket, Nina Lykke, professor i genusvetenskap, Ulf Mellström, professor i genus och teknik, Camilla Norrbin, forskningshandläggare, Lena Olson, informatör, Annika Carlsson, riksdagsledamot, Magdalena Streiffert, riksdagsledamot, Lena Trojer, professor i IT och genusforskning, Majléne Westerlund Panke, Vetenskap & Allmänhet, FD Annika Olsson, Stockholms universitet, , FD Tora Holmberg, Uppsala universitet. Grafisk form: Daniel Burkhalter, E & B Reklambyrå AB. Tryckeri: Litorapid Media AB. ISSN: 1652-3768. Upplaga: 4500. Prenumeration: Nätverkstan Ekonomitjänst, tel 031-743 99 05, e-post ekonomitjanst@natverkstan.net. Vik. red: Frida Lundberg, tel 031-786 56 01, e-post frida.lundberg@genus.se.